

вимог нормам і правилам Міжнародної організації цивільної авіації через внесення змін до вже чинних законів України та розгляду нових законопроектів.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>

2. Acquis ЄС у сфері цивільної авіації та перспективи адаптації законодавства України у світлі підписання та набуття чинності Угоди про спільний авіаційний простір між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: old.minjust.gov.ua/file/40911

3. Задачі міністерства в рамках галузі авіаційного транспорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/content/zadachi-ministerstva-v-ramkah-galuzi-aviaciynogo-trasportu.html>

УДК 043.2347.822.4(043.2)

Овчар А. С., студентка,
Інститут кримінальної юстиції,
Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса
Науковий керівник: Колодін Д. О., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНІ ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Одним із основоположних принципів повітряного права є принцип забезпечення безпеки польотів, оскільки безпека польотів є обов'язковою умовою діяльності авіації. Неухильне дотримання усіма державами принципу забезпечення безпеки – важлива умова подальшого розвитку міжнародних повітряних сполучень, які в наш час відіграють істотну роль у зміцненні політичних, економічних, культурних та інших зв'язків між країнами і народами. Одним з аспектів здійснення цього принципу є заборона незаконного втручання або злочинного посягання в сфері безпеки польотів. Такі злочини в сучасному світі не є чимось неординарним, часто вони тісно переплетені з терористичними актами або військовими міжнародними злочинами.

Слід зазначити, що тема міжнародних злочинів розглядається у вітчизняній правовій науці уривчасто, часто – в рамках одного-двох абзаців відповідних підрозділів підручників з міжнародного права. Відсутність досліджень з даної теми й достатня поширеність злочинів в сфері безпеки авіації зумовлюють актуальність дослідження.

З ініціативи і під егідою ІКАО в 70-х роках були розроблені міжнародні конвенції, спрямовані на організацію і розвиток співпраці

держав по боротьбі з незаконним втручанням у діяльність цивільної авіації: Токійська конвенція про злочини і деяких інших діях на борту повітряного судна 1963 року, Гаазька конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден 1970 року і Монреальська конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації 1971 року. В 1988 році прийнято Протокол до Монреальської конвенції 1971 року, який спрямований на боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, що обслуговують міжнародні польоти. Цій же проблемі присвячене Додаток 17 Конвенції Чикаго 1944 року «Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від актів незаконного втручання».

Дані міжнародні документи до таких дій відносять: диверсії на повітряному транспорті, угон літаків, шантаж, буйна поведінка на борту судна, псування авіаційного устаткування та ін. У Монреальській конвенції (в порівнянні з Гаазькою конвенцією) уточнено і розширено перелік злочинних актів, які загрожують безпеці цивільної авіації: насильство щодо осіб, які перебувають на борту повітряного судна в польоті; руйнування або пошкодження повітряного судна, що знаходиться в експлуатації; руйнування, пошкодження або втручання в експлуатацію наземного аеронавігаційного обладнання; повідомлення завідомо неправдивих відомостей, що створюють загрозу безпеці польоту повітряного судна. Держави – учасниці цих конвенцій зобов'язані застосовувати щодо всіх таких злочинів суворі міри покарання [2, с. 507].

Проте, на думку Ю. Гаврилової, до теперішнього часу існує тенденція розгляду даних злочинів здебільшого тільки в руслі забезпечення безпеки польотів цивільної авіації. За межами міжнародно-правового регулювання залишається цілий сегмент польотів, що здійснюється військовими повітряними судами. Тому необхідно вести мову про «забезпечення безпеки польотів у повітряному просторі над відкритим морем», що враховує взаємозв'язок всіх суб'єктів міжнародних авіаційних правовідносин, включаючи і військові повітряні судна [1]. Із такою думкою варто погодитись, оскільки військові повітряні суди можуть бути використані злочинцями також з метою, небезпечною для суспільства та держави.

Таким чином, з урахуванням визначення міжнародного злочину, даного В. О. Навроцьким [3, с. 443], можемо надати визначення міжнародного злочину в сфері повітряного права: це злочини, кримінальна караність яких передбачена актами національного законодавства та міжнародно-правовими актами, умисне або з необережності вчинені фізичними особами або керівниками організацій чи держав, які виступають їхніми суб'єктами, що посягають на безпеку авіації або за її допомогою на інтереси міждержавного спілкування,

кількох держав чи всю міжнародну спільноту. Всі злочини в сфері міжнародного повітряного права, таким чином:

1) за спрямованістю злочину: а) злочини в сфері цивільної авіації; б) злочини в сфері військової авіації;

2) за метою здійснення злочину: а) злочини, в яких сфера авіації є головною метою спричинення шкоди; б) злочини, які служать проміжними для інших міжнародних злочинів (наприклад, коли захоплений літак в пасажирами використовується для теракту тощо).

Література

1. Гаврилова Ю. Міжнародно-правові принципи використання повітряного простору / Ю. Гаврилова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Nzizvru/2011_3/p6_24.html

2. Международное право: учеб. / отв. ред.: Ю. М. Колосов, В. И. Кузнецов. – М.: Междунар. отношения, 1996. – 608 с.

3. Навроцький В. Поняття та ознаки міжнародних злочинів / В. Навроцький // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – Вип. 38. – 2003. – С. 437-444.

УДК 341.1/8; 347.8(043.2)

Пекар Ю. С., Рябцева А. О., студентки,
Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малишко В. М., к.ю.н.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПОВІТРЯНОГО ТА КОСМІЧНОГО ПРАВА

На початку ХХІ століття ми є свідками перетворення космічної діяльності на один з дійових двигунів світової економіки та появи численних можливостей, зокрема, для країн, що розвиваються. При цьому, треба підкреслити, що з подальшим розвитком космічної техніки, ускладненням завдань, що ставляться перед нею, не тільки зростають масштаби та вартість космічних проєктів, але й особливо гостро постає потреба в міжнародній співпраці, поєднанні зусиль держав світу в цьому напрямі [1].

Міжнародне космічне право (МКП), розробкою якого з перших кроків людини в космос опікується Організація Об'єднаних Націй в рамках Комітету з використання космічного простору в мирних цілях і його Юридичного підкомітету, віддзеркалює важливе значення, яке світове співтовариство надає міжнародному співробітництву в галузі дослідження та використання космічного простору. За координуючої ролі Організації Об'єднаних Націй розроблено п'ять договорів і п'ять зводів правових